

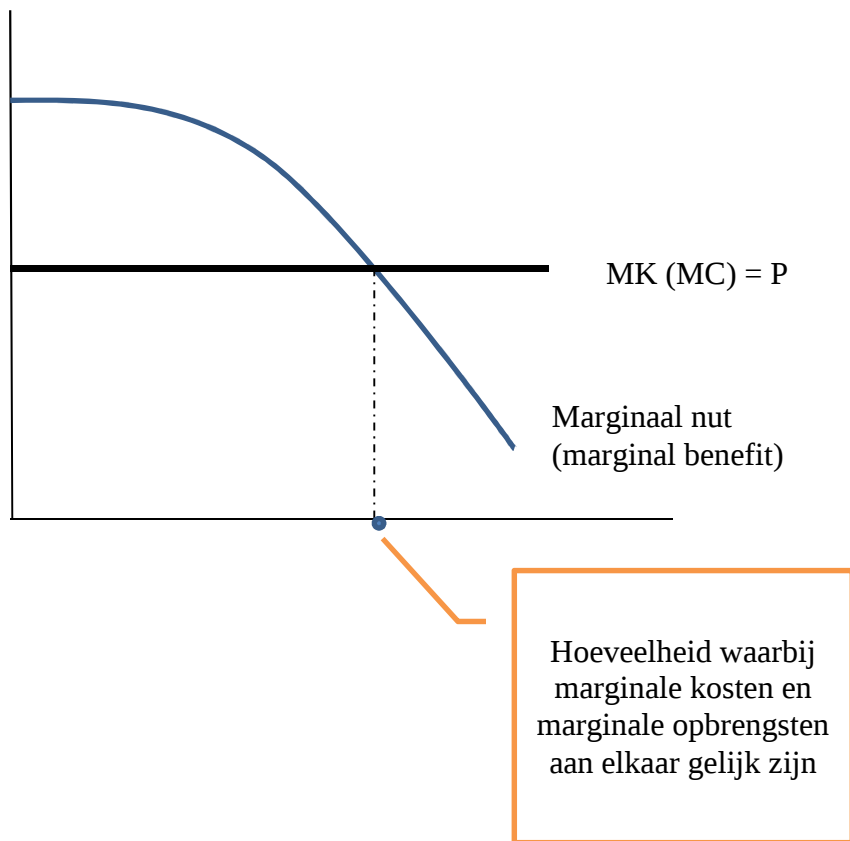
Elasticiteit

De elasticiteit geeft de verhouding aan tussen de procentuele verandering van de hoeveelheid en de procentuele verandering van de prijs (van hetzelfde goed of van een ander goed) of van het inkomen.

$$\frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P} = Elasticiteit$$

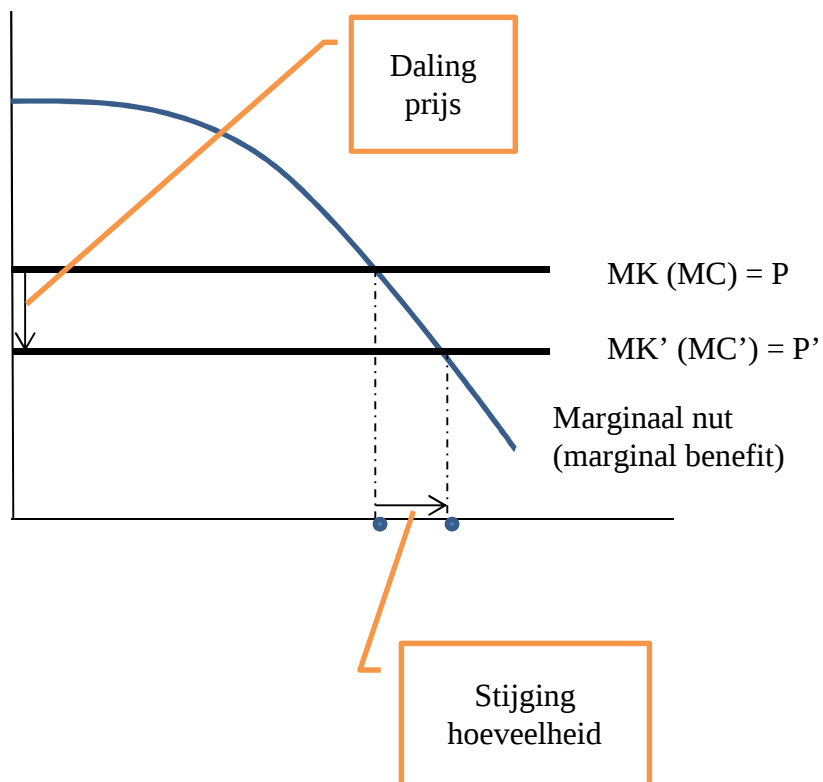
Elasticiteit van de vraag:

Als we het hebben over de elasticiteit van de vraag kijken we naar de consument. Ook de consument maakt steeds marginale opbrengst en marginale kosten aan elkaar gelijk. Immers de consument waardeert hetgeen hij koopt (nut, benefit) maar hij moet ervoor betalen. Als de prijs van het product voor de consument vastligt geldt voor hem dat de marginale kosten gelijk zijn aan de prijs. Het marginale nut (marginal benefit) van een product neemt af naarmate de consument er meer van heeft. Onderstaande grafiek laat zien hoeveel de consument zal kopen.

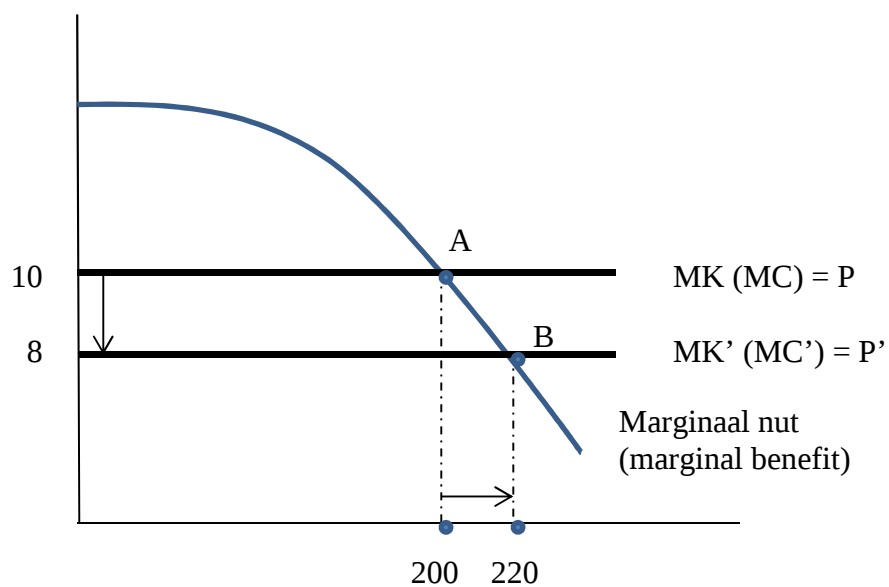
De curve van de marginale opbrengst (marginale nut) is de vraagcurve van de consument. Op deze lijn kun je de elasticiteit meten. Je kijkt dan hoeveel de hoeveelheid procentueel verandert als de prijs met één procent stijgt of daalt.

Onderstaande grafiek brengt dit in beeld:

Berekening elasticiteit

Bij het berekenen van de elasticiteit werken we met procentuele veranderingen. Dit betekent dat we niet naar de absolute verandering kijken maar naar de verandering in verhouding tot de beginwaarde. Onderstaande grafiek verduidelijkt dit:

De elasticiteit in punt A wordt nu als volgt berekend:

$$\frac{\frac{-2}{10} \times 100\%}{\frac{20}{200} \times 100\%} = \frac{\frac{-1}{5}}{\frac{1}{10}} = -2$$

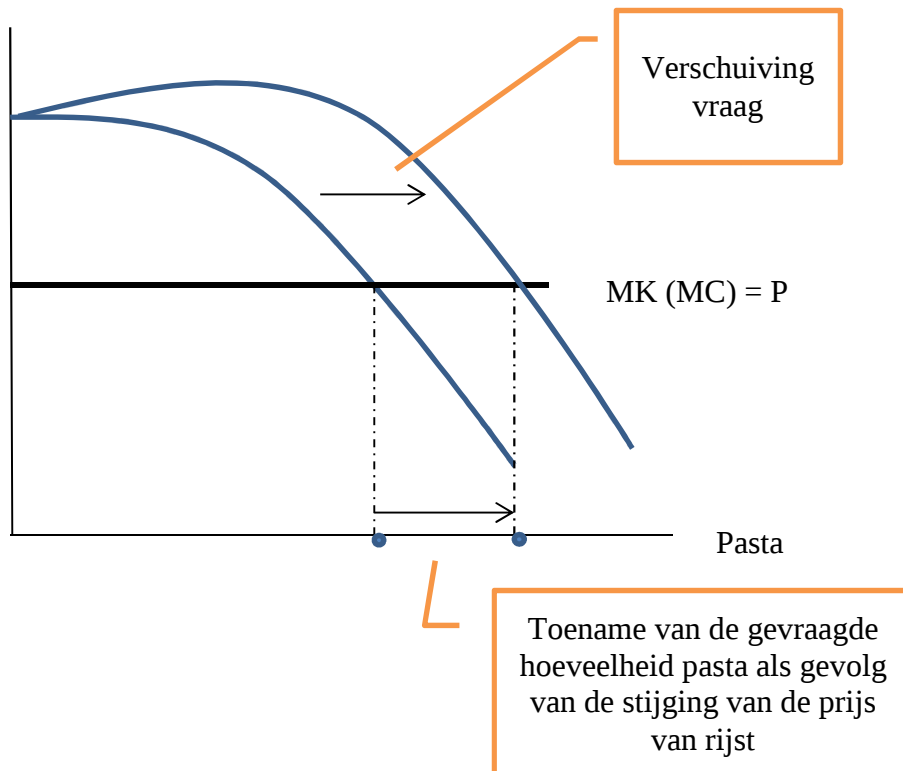
(let op: strikt genomen kan dit alleen als de vraagcurve een rechte lijn is. Op het AP-examen maar ook op de Nederlandse examen wordt hier altijd van uitgegaan).

Kruislingse elasticiteit:

Bij kruislingse elasticiteit kijk je naar de prijs van het ene goed en de hoeveelheid van een ander goed. Dit betekent dat de twee goederen op de een of andere manier met elkaar in verband moeten staan. Er zijn twee mogelijke oorzaken voor een dergelijk verband:

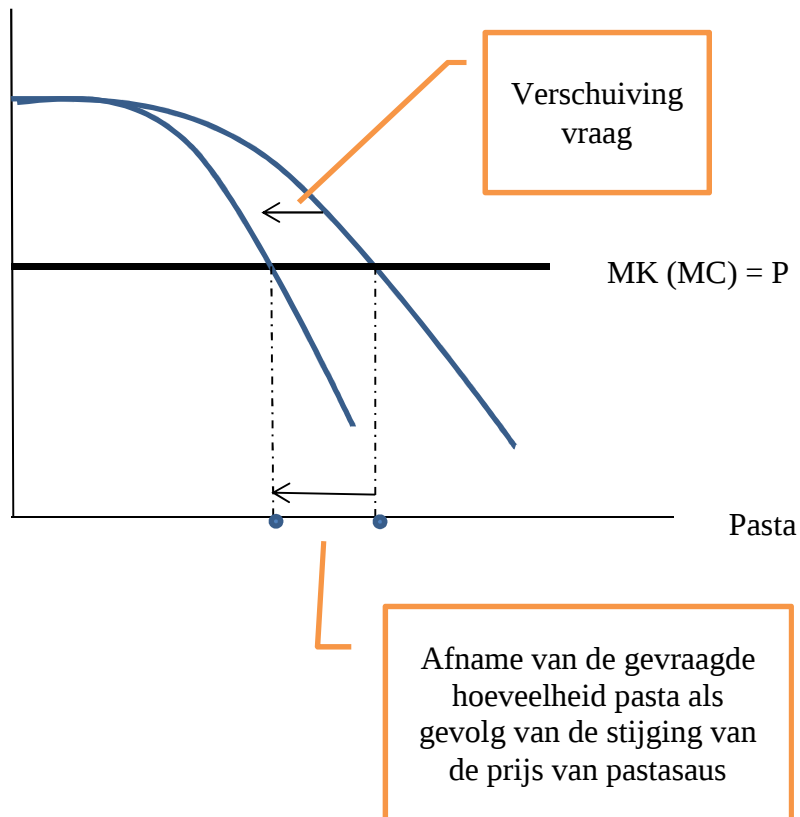
1. De goederen zijn substituten van elkaar

Een voorbeeld van substitueerbare goederen zijn rijst en pasta. Stijgt de prijs van rijst dan zullen mensen overgaan op pasta. Dit betekent dat de vraag naar pasta zal stijgen.

2. De goederen zijn complementair

Pasta en pastasaus zijn complementaire goederen. Als de prijs van pastasaus stijgt zal de vraag naar pasta afnemen.

Uiteraard moeten ook bij de kruislingse elasticiteit alle veranderingen relatief, dus procentueel, genomen worden.

Inkomens- en substitutie-effect van een prijsverandering:

Een prijsverandering van een goed heeft altijd twee effecten, een inkomenseffect en een substitutie-effect. Het inkomenseffect van een prijsstijging is de verandering van de gevraagde hoeveelheid als gevolg van een daling van het reële inkomen. Immers als de prijs van een goed stijgt neemt het reële inkomen af. Dit betekent dat de consument van alle goederen minder gaat kopen. Het substitutie-effect van een prijsstijging is dat een consument zijn aankopen verschuift van het duurder geworden goed naar andere goederen.

Voorbeeld: een consument koopt drie soorten goederen A, B en C. Goed A wordt duurder. De consument gaat nu minder van A kopen, minder van B maar meer van C. Bij goed A is zowel het inkomenseffect als het substitutie-effect negatief. Immers het reële inkomen wordt minder dus wordt er minder A gekocht, en de consument gaat in plaats van het duurder geworden A meer van de andere goederen kopen. Bij goed B is het inkomenseffect blijkaar sterker dan het substitutie-effect. Immers het inkomenseffect is negatief maar het substitutie-effect is positief. Aangezien B minder wordt gekocht is het inkomenseffect dus sterker. Bij goed C is het substitutie-effect blijkaar sterker. Immers het substitutie-effect is positief en het

inkomenseffect weer negatief. Als er dus meer van C gekocht wordt overheerst blijkbaar het substitutie-effect.

Giffen-goederen:

Een Giffen-goed is een goed waar je meer van gaat kopen als het duurder wordt. Dit zal gebeuren als aan de volgende voorwaarden is voldaan.

1. Inferieur
2. Inkomenseffect groter dan substitutie-effect

Stel dat de prijs van het goed stijgt. Dit betekent dat het reële inkomen afneemt. Omdat het een inferieur goed is zal er meer van dit goed gekocht worden (inkomenseffect). Maar omdat het goed duurder is geworden zal men overgaan op andere goederen (substitutie-effect). Echter omdat het inkomenseffect groter is dan het substitutie-effect zal er meer van het goed worden gekocht.

Voorbeeld: Aardappelen in Ierland. Zes dagen per week eet men aardappelen. Alleen op zondag wordt er een stukje vlees genuttigd. Aardappelen zijn inferieur. Vlees is luxe. Stel dat aardappelen duurder worden. Het reële inkomen is gedaald. Ieren zijn nog armer geworden en gaan daarom alleen nog maar aardappelen eten. Ook op zondag aardappelen en geen vlees. Inkomenseffect is groot. Substitutie-effect is nul.